

tægter, deres øgede Købeevne, formentlig foranledige, at en anden, om end mindre, Del af de arbejdsløse derved vil kunne blive beskæftiget. Den store Arbejdsløshed, vi har for nærværende, maa fremkalde Ønsket om, at der gøres, hvad gøres kan, for at Samfundsmaskineriet og Næringslivet kan komme ind i et fast Leje og atter bevæge sig som før Krigen. Thi efter min Mening kan Statens og Kommunernes Finanser ikke alene holde til at afhjælpe Arbejdsløsheden. Hovedafløsningen vil først ske, naar det private Erhverv kommer under saadanne Vilkaar, at det kan give normal Beskæftigelse, og til den Ende maa Regering og Rigsdag yde sin Medvirksomhed. De, der mener sig kloge paa Fremtiden, spaaer jo, at Krisen vil blive langvarig. Jeg maa sige, jeg ved det ikke. Men jeg tror heller ikke, det er nødvendigt at vide det, vi har vist nok at gøre med at klare Øjeblikket; og hvad det kræver, det ved vi. Det er Beskæftigelse til 63 000—64 000 Mennesker, der gaar arbejdsløse, og selv om vi nu med Nødarbejderne bringer Tallet ned med en 13 000—14 000, saa er der et halvt Hundrede Tusinde tilbage.

Forinden jeg gaar videre, vil jeg henvende Opmærksomheden paa, at naar de officielle Arbejdsløshedstal nu lyder saa meget større end før Verdenskrigen, saa skyldes det efter min Mening, at de nu tages ud af et meget større Antal Medlemmer af Arbejdsløsheds-kasserne, end Tilfældet var i 1914, om end der i det sidste Aars Tid er udmeldt en Del Medlemmer af disse Kasser, Medlemmer, som maaske paa et noget forkert Sæt var kommet derind. Antallet er gaaet ned fra 330 000 den 31. Marts 1920 til 284 000 den 31. Marts i Aar. Men det er dog ca. 110 000 større, end det var den 31. Marts 1917, da det var 176 000. Stigningen skyldes den betydelige Tilgang, som fandt Sted efter Oktober-Loven af 1917, der midlertidig ophævede Karenstiden. Den 31. Marts 1914 var Medlemsantallet kun 131 000, altsaa ikke en Gang det halve af, hvad det er nu, derfor maa jo ogsaa Antallet af arbejdsløse, som nu nævnes, og som kun angaar Kasserens Medlemmer, blive væsentlig større.

Der er et andet Punkt, jeg vil pege paa, som ogsaa er affødt af Verdenskrigen, og som har bidraget til Vanskelighederne her i Landet; det er Tilvæksten i Befolkningen, uanset Sønderjylland. Den er blevet, om jeg saa maa sige, unormal stor, og det skyldes den Hin-

dring, Verdenskrigen har lagt i Vejen for Udvandring. I Femaaret 1906—10 udgjorde Udvandringsoverskuddet ca. 25 600 Personer, og i det følgende Femaar, hvoraf altsaa en Periode falder ind under Begyndelsen af Krigen, var der endnu et Udvandringsoverskud paa 18 200. Men i det sidste Femaar, der udløb den 31. Marts 1921, havde Danmark et Indvandringsoverskud paa 18 500. Det er de af Verdenskrigen foraarsagede Tilstande, der har umuliggjort den tidligere Udvandring og ført til, at en Mængde Personer er kommet tilbage til Danmark, fordi Forholdene hindrer dem i at forblive i det fremmede; og en Del af de tilbagekomne gaar utvivlsomt uden fast Erhverv herhjemme, hvorved de bidrager deres til den forøgede Arbejdsløshed. Det er jo en meget betydelig Forskel, at der i et Femaar var et Udvandringsoverskud paa 25 000, medens der nu er et Indvandringsoverskud paa 18 500.

Bort fra det store Antal arbejdsløse kommer vi jo imidlertid ikke ved Tale, men kun ved Handling, og det første, der nu synes mig at maatte gøres, er, at dette Lovforslag gøres færdigt, for at man i Henhold til dets Bestemmelser kan skaffe saa mange Hænder Beskæftigelse som muligt. Det næste maa være, at et Samarbejde mellem Staten og Erhvervene kommer i Gang, saaledes at vi skaffer os Klarhed over, hvor de arbejdsløse før var beskæftiget, og i den kommende Tid lægger Forholdene saaledes til Rette, at Arbejdet i dets hidtidige Omfang eller i alt Fald i størst muligt Omfang kan genoptages i de private Virksomheder. I saa Henseende vil navnlig Udformningen af det forleden Dag af Finansministeren i det andet høje Ting fremsatte Lovforslag om Toldafgifter blive af Betydning. Det gælder om ikke ved dette Lovforslag at forøge Arbejdsløsheden i Danmark i den Tid, der nu kommer, og jeg kan heller ikke tænke mig, at nogen vil paatage sig Ansvaret derfor. Jeg vil fra dette Sted sige: Lad ikke den deprimerede Stemning gribe ind og gøre Ulykken større, end den alt er med den forhaandenværende Arbejdsløshed, det er jo kun et Forslag til Toldafgifter, det er endnu ikke Lov i Danmark. Det maa ikke gaa, som en større næringsdrivende forleden Dag, i Torsdags var det, sagde til mig: Nu giver jeg op, thi i min Virksomhed maa der disponeres paa langt Sigt; det er klart, at jeg ikke kan faa det til at gaa rundt, naar der lukkes op for Udlandet, saaledes